

Koledar je v celo platno vezan, ima svinčnik in je lepe žepne oblike. Ima sledečo vsebino:

Koledarski del.
Cirilica in latinica.
Poštne pristojbine.
Svet in domačija (članek).
Kr. banska uprava.
Kaj je s hmeljem (članek).
Protialkoholno gibanje in naš vinogradnik (članek).
Oporoka (kako se napravi, da je pravilna).
Pamet je boljša kot žamet (povest, v kateri so pojasnjeni in rešeni vsi spori, ki lahko nastanejo zaradi mej med dvema sosedoma).
Prva pomoč v nesreči (človeka).
Domača zdravila (za človeka).
Zdravljenje domačih živali.
Odplačevanje dolgov (članek in tabela).
Kako se mešajo umetna gnojila?
Sejmi za Štajersko, Kranjsko, Koroško in Prekmurje.
Tabele za preračunanje lesa.
Kako postopati pri zavarovanju in požarih? (članek).
Koledar brejosti (tabela).
Kako snažimo madeže? (tabela).
O prehrani (članek).
Prva pomoč pri porodih domačih živali.
Kmetijsko knjigovodstvo z različnimi tabelami.
Belježni papir.

Skupno 276 strani!

Koledar stane Din 10.—. Ako ga kdo naroča po pošti, naj priloži znamk za Din 11.—. Na naročila brez plačila vnaprej se žal ne moremo ozirati. Naklada je trikrat manjša od lanske in se ponatis radi višjih cen papirja in platna ne bo izvršil. Kdor hoče torej koledar imeti, naj ga takoj naroči pri

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

*

Ali je denar doma varen?

Mnogo se je zadnje mesece govorilo in begalo ljudi, da denar v posojilnicah in hranilnicah ter v bankah ni varen. Nekateri so »farbali«, da bodo denarni zavodi morali brisati kmečke dolgove in da bodo potem vlagatelji izgubili polovico ali še več od svojih vlog. Kmetijski minister dr. Demetrovič je zdaj izjavil, da se kmečki dolgovci ne bodo brisali in da vlagatelji ne bodo izgubili nobenega dinarja. So bili tudi taki, ki so hujskali ljudstvo, da bo država najela notranje posojilo in bo zato kratkotalno vzela denar iz denarnih zavodov. Kako neumno je bilo to hujskanje, lahko vidimo iz tega, da imajo denarni zavodi denar izposojen pri kmetih, obrtnikih in trgovcih; denarni zavodi nimajo niti toliko gotovine, da bi mogli vlagateljem izplačati v najnujnejših slučajih njihove vloge. Država bi torej v denarnih zavodih ne dobila denarja, ker ga ti nimajo. Kje pa je torej denar? Denar nekateri ljudje doma skrivajo po nogavicah, po kletah in drugod. Tam se torej mora denar iskati! Ker država ne mara inflacije in torej ne bo tiskala novih bankovcev, gotovina pa je za plačila pri

kmetijstvu, v obrti in v trgovini neobhodno potrebna, zato so skovali pametni finančniki tale predlog: Kakor leta 1920, tako se naj žigosajo ali štempljajo vsi bankovci v državi. Pri žigosanju se vzame vsem, ki imajo doma preveč gotovine in je nočejo naložiti v denarnih zavodih, 20 odstotkov gotovine proč. Od denarja, ki je vložen v posojilnicah, hranilnicah in bankah, pa se ne odvzame nič. Kdor ima torej denar doma, bo po tem predlogu izgubil 20 odstotkov, kdor ga pa ima naloženega v denarnem zavodu, ne bo nič izgubil. Finančnik, ki je prišel na to pametno misel, je razborit mož in zasluži, da se ga vsestransko upošteva. To postopanje bo vprašanje gotovine v najkrajšem času temeljito rešilo. Najbolje bo za vse, ki imajo denar doma skrit, da ga dajo pravočasno v denarne zavode, kjer se jim v slučaju žigosanja ne bo nič odtegnilo.

*

Na račun ubogih vinogradnikov.

Slov. gorice, 13. okt.

Že dalje časa sem vinogradništvo vsled krize v vinski trgovini naglo propada. Ako pa se uresniči to, kar nameravajo storiti nekateri vinski trgovci, bo vinogradnik v kratkem čisto na tleh, ker mu vinogradi ne bodo nosili dobička, marveč mu niti stroškov ne bodo krili.

Trgatev se je v okolici Ormoža in Ljutomera te dni v splošnem začela. Mošta bo precej in kakor kaže, bo tudi dober, čeravno lanskega letnika po kakovosti najbrž ne doseže.

Ljudstvo se je trgatve vnaprej veselilo, ker je upalo, da s primerno prodajo mošta dobi vsaj nekaj denarja za kritje najnujnejših stroškov. Sedaj pa je zavlada med vinogradniki pobitost. Povzročila jo nastop nekaterih večjih vinskih trgovcev, ki nameravajo mošt kupovati po tako nizki ceni, da je naravnost nesramno. Mošt naj bi se plačal po 6 para za stopinjo sladkorja. Tako bi dobil vinogradnik za mošt, ki bo imel 20 stopinj sladkorja, 120 para. Boljši mošt bi se naj izredno plačeval po 7—9 para. Ako bodo vinski trgovci kupovali mošt res po teh cenah, je večina vinogradnikov takorekoč ubita. Mnogi so se pri izplačevanju delavcev zadolžili in so upali, da dolgove ob odprodaji mošta odnosno vina poravnajo, a če bodo morali prodajati po tako sramotni ceni, niti izdatki ne bodo pokriti, a kje je plačilo za trud in skrb? Kako se naj vinogradniki prehranijo, in kako naj plačujejo davke ter zadostijo drugim plačilnim obveznostim, ko drugih dohodkov v splošnem nimajo?

Lani se je mošt prodajal po 2—4 Din in vinogradniki so tožili, da s tako cenno ne morejo izhajati. Kako bodo izhajali pa letos, če ostane pri cenah, ki smo jih zgoraj navedli? Ako oblast želi, da vinogradnik ostane v gospodarskem oziru pri življenju, in da bo lahko zadostil svoji davčni obveznosti, takih cen ne sme dopustiti. Najnižja cena, ki bi se naj plačevala za mošt, bi mo-

rala biti vsaj 2 Din za mošt, ki ima do 18 stopinj sladkorja, kar pa je boljše-ga mošta, bi se pa moral plačevati dražje. Tako se bo vinogradnik vsaj deloma obvaroval propada.

*

OTVORITEV IN BLAGOSLOVITEV NOVEGA DOMA KMEČKE HRANILNICE IN POSOJILNICE V PTUJU.

Zgodovinsko važni dan za Ptuj in za celi ptujski okraj je dan 10. oktobra 1932. Ta dan je bil otvorjen in blagoslovljen novi dom naše Kmečke hranilnice in posojilnice. Veličastni dom stoji sredi mesta, kjer je nekdanj stala mala vojašnica, in je sad 22letnega nesebičnega združnega dela. 21 vrlih mož se je združilo dne 5. maja 1910, da so ustanovili za ptujski okraj, predvsem za kmetško ljudstvo, nov skupen denarni zavod, kateremu so dali ime »Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj«. Za načelnika nove zadruge je bil izvoljen vrli Jurij Kuhar, kmet v Brstju, ki ji še danes v kljub visoki starosti 84 let načeluje z nezmanjšano ljubeznijo in skrbnostjo. Od drugih članov prvega načelstva sta v načelstvu zdaj še samo dva: župnik Ferdo Pšunder in posestnik Martin Toplak; štiri odborniki-ustanovitelji pa so umrli: župnik Jožef Ozmeč, posestnika Matija Žgeč, posestnik Janez Vrabl in posestnik Janez Krefl. Dolgih 22 let je vživala posojilnica mirno in varno zavetje v prostorih minoritskega samostana v Ptuj, najprej v samostanskem posloppju, potem pa v stanovanjski hiši. Odborniki so opravljali svoje posle brezplačno, iz ljubezni do svojega ljudstva. Sad dolgega, 22letnega, vestnega poslovanja in varčevanja je novi posojilniški dom, katerega si je posojilnica postavila lani in letos. Načrt za novo stavbo je izdelal mariborski stavbenik g. Živic, vse delo je izvrševal skupno s ptujskim stavbenikom g. Treotom. Ko sta pa lani meseca oktobra vsled gospodarske krize morala oba ostaviti delo, je vodil vse posle tajnik posojilnice, g. Fras, sam. Z hožjo pomočjo je delo srečno tudi dovršil. V priznanje njegovih velikih zaslug za novi dom mu je načelstvo odkazalo največje stanovanje v novi hiši. Dne 6. oktobra je komisija pregledala celo stavbo, dne 10. oktobra pa je bila otvoritev in blagoslovitev novega doma. Z ozirom na hudo gospodarsko krizo se je opustila vsa zunanja slovesnost. Bila je v proštijski cerkvi samo svečana sv. maša, kateri je prisostvovalo načelstvo z nadzorstvom. Nato je odbornik g. župnik Pšunder blagoslovil novo hišo in hišni križ, in izročil stavbo in zadrugo v varstvo odličnemu sinu in svetniku slovenskega ljudstva škofu Slomšek. Načelstvo pa je v prvi seji, ki je bila po blagoslovitvi v novih uradnih prostorih, v vredni spomin otvoritve in blagoslovitve novega doma prav v Slomškovem duhu storilo velevažen sklep: znižalo je za vsa posojila obrestno mero za 1%. Tako je dan 10. oktobra 1932 prinesel veselje in o-lajšanje denarne krize tudi njim, ki najtežje občutijo breme neurejenih gospodarskih razmer, našim zadolženim kmetiskim domovom. Bog pa, ki je zavod ohranil in varno vodil dolgih 22 let, naj ga na Slomškovem prošnje ohrani in vodi še nadalje v rešitev, blagor in procvit našega ljubega slovenskega naroda!

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 15. oktobra so pripeljali špeharji 42 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo

po 12 do 13 Din, špeh 13 do 14 Din. Kmetje so pripeljali 10 voz sena po 75—100, 2 slame po 55—65, 17 voz krompirja po 0.75 do 1.50 D, 6 čebule po 2—3 (česen 8—10), 16 zelja po 1—4, hren 6—8. Jabolka 2—3, hruške 4—6, slive 1—2, breskve 2—5, grozdje 2.50—3, ceji orahi 4.50—5, luščeni 16, kostanj 2.50—3, pečen 5—6, fižol 3—4. Srna 1 kg 8—10, zajec divji 20—25, jerebica 8—10, fazan 12—15. Mleko 2—3, surovo maslo 20—24. Kokoš 20—25, piščanci 20—50, gos 30—55, puran 35—60, raca 15—20 Din.

Mariborski živalski sejem dne 11. X. 1932. Prignanih je bilo 7 konjev, 16 bikov, 158 volov, 326 krav in 11 telet, skupaj 518 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 2.50 do 3.50 Din, poldebili voli 1.50 do 2, plemenski voli 1.50 do 2, biki za klanje 1.75 do 2.75, klavne krave debele 1.50 do 2, plemenske krave 1 do 1.50, krave za klobasarje 1 do 1.25, molzne krave 1.50 do 1.75, breje krave 1.50 do 1.75, mlada živina 2.50 do 3, teleta 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 344 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 14. X. 1932. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 250 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 60 do 80 Din, 7—9 tednov stari 100 do 125 Din, 3—4 mesece stari 130 do 250 Din, 5—7 mesecev stari 350 do 380 Din, 8—10 mesecev stari 400 do 460 Din, 1 leto stari 600 do 750 Din, 1 kg žive teže 6.50 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 182 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko mesto I. vrste 1 kg 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso od bikov, krav in telc 4 do 5 Din, telečje meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 6 do 8 Din, svinjsko meso sveže 10 do 14 Din.

DRUŠTVENE VESTI

Marija Snežna. Zadnji pa le nočemo biti. Tudi mi smo dne 25. septembra prav slovesno proslavili 70letnico smrti našega velikega škofa in mladinskega Slomškega. Ob pol desetih je bila slovesna pridiga o Slomšku, v kateri nam je g. kaplan očrtal cilje in pota

našega buditelja in vzgojitelja. Po končani službi božji je bila slavnostna akademija v čast možu, katerega si je naš slovenski narod izbral za svojega priprošnjaka. Najprej je zbrano ljudstvo navdušeno zapelo Slomškovo pesem »Preljubo veselje«. Župnik Srečko Vrščič je imel pozdravni govor. Sledila je deklamacija: »Slomšek, tvoja smrt je pesem čudovita« ter še druge deklamacije, med katerimi je naš pevski zbor zapel par krasnih Slomškovih pesmi. G. kaplan Janko Rojhi je lepo in obširno orisal Slomškove ideje, delo in zasluge ter njegove skrbi, da se iz naroda, posebno iz mladine iztrebijo slabe navade. Končno smo zapeli spodbudno pesem »Povsod Bogas«.

Mala Nedelja. Da se oddaljimo velikemu Slomšku, priredi tudi naše prosvetno društvo, ki nosi njegovo ime, v nedeljo dne 23. oktobra veliko Slomškovo proslavo v društvenem domu. Poleg govora o Slomšku prosvetitelju, prednašanja nekaterih njegovih pesnitev, bodo trije pevski zbori, jurjevski, tomaževski in malonedeljski, posamezno in tudi skupno nastopili z različnimi skladbami na Slomškovo besedilo. Skupno bodo proizvajali novo kantato »Vesolja doma«, ki nam jo je za letošnjo Slomškovo obletnico blagovilih pokloniti skladatelj g. p. France Ačko iz Ljubljane. V zabavnem delu proslave pa vprizorijo domača dekleta veselo dvojedjansko igrino in ob sklepu zapoje združeni pevski zbori venček Slomškovih ponarodelih. Kdor se zaveda ali želi zvedeti, kaj je bil Slomšek Slovincem, bo prišel na to proslavo.

Vojniki. Prišla je jesen, kateri bo sledila zima. Naše Prosvetno društvo se je na zimo že pripravilo. Ima v knjižnici že lepo zalogo novih knjig, ki so izšle v tekočem poletju. Zato vabi vse prijatelje lepih knjig, da pridejo čim prej na obisk v njegovo knjižnico. Knjižnica se nahaja v kaplaniji in je odprta vsako nedeljo po deseti maši od 11. do 12. maše.

Št. Janž pri Veletju. Dne 9. t. m. smo doživeli dan, ki bođe častno zapisan v zgodovini župnije in se ga homo še dolgo z veseljem in s ponosom spominjali. Prosvetno društvo je obhajalo 20letnico obstoja in Slomškovo proslavo v novi društveni dvorani. Po jutranjem sv. opravilu, ki ga je imel č. g. Franc Kolenc, odposlanec Prosvetne zveze iz Maribora, je

Planinka čaj

Bahovec razredča kri, preprečuje poapnenje in vrača žilam potrebno elastičnost. Z uspehom ga pijejo proti poapnenju žil.

Zavitek Din 20— v apotekah.

841

domači g. župnik blagoslovil dvorano in jo po kratkem nagovoru kot Slomškovo dvorano predal svojemuzvišenemu namenu, narkar je društveni pevski zbor zapel primerno pesem. Vrhunec slovesnosti pa je bil popoldne. Vkljub skrajno slabemu vremenu se je v prikupljivo in krasno ozaljšani dvorani nabralo vse polno občinstva, prišla sta celo oddelčna pevski zbor iz Smarina in Dobrne s požrtvovalnima pevovodjema. Spored obojne proslave je bil pester in obširen. Po pozdravu društvenega predsednika so se vrstile točke ena za drugo. Prijetnim zvokom tamburic je sledila mogočna naša pesem. Tri pesmi sta zapela skupno šmartinski in domači pevski zbor, katerih nastop je hotel dokazati in je tudi dokazal, da je pesem, ki jo pojo združeni zbori skupaj, nekaj veličastnega in silovitega. To se je spodobilo za 20letnico naše prosvete. Društveni podpredsednik pa je v krepkih črtah zarisal vso njeno zgodovino. Pri Slomškovi proslavi je pred lepo ozaljšano Slomškovo sliko deklamiralo Slomškove pesmi troje oirok trirazredne šole, en fant v imenu društva in eno dekle v imenu Marijine družbe. Domači pevski zbor je v moškem ozirama v ženskem zboru občutno zapel: Preljubo veselje in Predica, narkar je slavnostni govornik č. g. Franc Kolenc v izbranih in navdušenih besedah proslavljal škofa Slomškega kot prosvetnega delavca, od katerega se moramo učiti nesebično in požrtvovalno delati za »krsti častni in svoboda zlatos«, za zveličavno in narodno prosveto ob ognjišču nove dvorane in v okrilju prosvetnega društva. Nastopil je še dobernski mešani in moški zbor, vsak z eno pesmijo, šmartinski pa kar s štirimi pesmimi, ter sta žela veliko prizna-

O koristi črvov deževnikov.

Črvi deževniki so pri nas prav dobro poznani in otroci po dežju včasih občudujejo kakega prav posebnega velikana, ki je dolg okrog 20 cm. Kmet, ki orje svoja polja, naleti pri oranju večkrat še na večje črve, o katerih ve, da so za poljedelca zelo koristni, saj mu rahljajo zemljo, katero počasi jedo ter prebavljajo. Pa niso ti črvi največji na svetu. Je še več drugih vrst črvov, ki sicer ne žive pri nas, ki pa so pravi orjaki v pisani prašumi. Tako je Anglež King odkril na otoku Ceylonu vrsto črvov, ki so

Bridka zgodba skopuha.

(Dalje.)

Pogledali so proti svetišču in videli, kako je dvignil modri, ki je očitno končal molitev, glavo, se obrnil in opazil trojico romarjev.

Navzočnost tujcev ga je potrla, ker so bili priča zamaknjenju. Takoj je zbral prisotnost duha, njegov častitljivi obraz se je raztegnil v dobrohotno smehljanje. Pozdravil jih je z roko in nagovoril:

»Sedite, otroci moji!«

Glas tujega svečenika je donel mehko. Njegov nekoliko polni, od bele brade obrobjeni obraz je pričal o častitljivosti starosti, njegove oči so gledale prijazno Mohameda iz Khadaka.

Tako po strani ga je izpraševal in Mohamed je pripovedoval iz svojega življenja, o skromnosti svoje hiše, o ženi, ki nima otrok. Delal se je reveža, kolikor je mogel in je tudi namignil, da životari začasno od dobrotljivosti obeh pridigarjev.

4 | Slednjič je spregovoril modri:

»Znaš li, dobri Mohamed, zakaj sem hotel to vse vedeti?«

»Ne«, se je glasil svečenikov odgovor, a je zamolčal, kako nestrpno je čakal odgovor na to vprašanje.

»Poslušaj, svetniški mož, sveto je tvoje življenje, kakor sem razbral iz tvojih besed. Pred nekaj dnevi se mi je prikazala v sanjah sveta podoba preroka. Ustrašil sem se. Prerok me je nagovoril ter rekel, da gre pesek v uri mojega življenja h kraju. Predno bo pa konec z menoj, mi je zaukazal, naj romam na grob svetega Mamma Hajani. Tukaj bom naletel na svetega moža, ki je moje vere in poklica. Temu svetcu se naj približam in mu zaupam svojo skrivnost. Glas iz moje notrajnosti mi šepetaje, ti si oni sveti mož.«

Tujec se je poglobil v molk, Mohamed iz Khadaka se ni upal niti geniti. Kar mu je bilo ravnokar prerokovano, mu je stiskalo srce in koprnel je še po nadaljnih besedah modrijana.